

**Uchwała Nr XXXI/200/2021
Rady Gminy Leśna Podlaska
z dnia 14 grudnia 2021 roku**

w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok.

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.), art. 41 ust. 1,2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 t.j.), art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018 r. poz. 1030 ze zm) oraz ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 t.j.) Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1

Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Leśna Podlaska.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje od 1 stycznia 2022 roku.

**Przewodnicząca Rady Gminy
Leśna Podlaska**

Ewa Kulińska

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Leśna Podlaska na rok 2022.

I. Wstęp

§ 1

Do zadań własnych Gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie. Ich realizacja prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalonego corocznie przez Radę Gminy oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Program stanowi część Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jest zgodny z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Większości problemom wynikającym z nadużywania alkoholu lub zażywania narkotyków można przeciwdziałać za pomocą zbieżnych działań profilaktycznych ponadto, zadania do realizacji w/w problemów mogą być finansowane z tych samych środków, pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zadaniem Programu jest zapobieganie powstaniu nowych problemów alkoholowych i używania środków psychoaktywnych, zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do pokonania już istniejących problemów. Alkoholizm i narkomania są chorobami społecznymi i jak każde inne choroby wymagają leczenia. Im szybciej podjęte zostaną konkretne działania w tym zakresie, tym większe są szanse na końcowy sukces, w tym zmniejszenie wypadków drogowych spowodowanych w stanie nietrzeźwym oraz zmniejszenie przypadków przemocy w rodzinie.

§ 2

1. Podstawowym założeniem Programu jest promocja zdrowego stylu życia i rozbudzenie wśród dzieci i młodzieży zainteresowania różnymi formami aktywności: artystycznej, sportowej i naukowej jako alternatywy wobec uzależnień, szczególnie picia alkoholu, zażywania narkotyków, stosowania przemocy oraz innych zjawisk patologicznych, a także kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych.
2. Program jest ukierunkowany w szczególności na działania rozwijające u dzieci i młodzieży poczucia społecznego zaangażowania, wrażliwości na problemy bliźnich, kształtowanie postawy szacunku wobec rodziców i wychowawców, wrażliwości na wartości kultury, poszanowanie przyrody, zdobywanie wiedzy o regionie, a także na stworzenie warunków do rozwoju osobistych talentów młodzieży.
3. Program zakłada jako uzupełniające działania całorocznej pracy profilaktyczno – edukacyjnej promowanie aktywnego wypoczynku połączonego z warsztatami

z zagadnień profilaktyki uzależnień oraz promującego zdrowy styl życia jako alternatywy dla uzależnień.

4. Program ma również charakter edukacyjno - korekcyjny dla osób uzależnionych i terapeutyczno - wspomagający dla osób współuzależnionych od alkoholu oraz dotkniętych problemem narkomanii i przemocy w rodzinie.

§ 3

II. Główne cele i zadania Programu:

1. Przygotowywanie młodego pokolenia do zdrowego trzeźwego stylu życia oraz pozbawionego używania substancji psychoaktywnych.
2. Zmniejszenie skali nadużywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych, ograniczenia ich negatywnych skutków.
3. Przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wczesna profilaktyka i edukacja w zakresie uzależnień.
4. Pomoc w rozwiązywaniu problemów alkoholowych osobom pijącym alkohol czy zażywającym substancje psychoaktywne w sposób ryzykowny lub szkodliwy oraz członkom ich rodzin doznającym szkód z tego powodu.
5. Profilaktyka i edukacja w środowisku lokalnym w zakresie zagrożeń uzależnieniami ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
6. Wspieranie przedsięwzięć spędzania wolnego czasu i propagowania zdrowego trybu życia wolnego od nałogów u młodych i dorosłych mieszkańców gminy Leśna Podlaska w celu ochrony przed marginalizacją społeczną i wykluczeniem społecznym.
7. Przeciwdziałanie przemocy domowej.
8. Ograniczanie dostępności do alkoholu i substancji psychoaktywnych szczególnie osób młodych.
9. Eliminowanie z rynku alkoholowego naruszeń prawa, które wynika z przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

III. Szczegółowe zadania Programu i planowane do realizacji działania.

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla mieszkańców Gminy Leśna Podlaska uzależnionych od alkoholu i narkotyków:

- 1) współpraca z placówkami lecznictwa odwykowego w zakresie leczenia i terapii osób uzależnionych od alkoholu oraz z biegłymi sądowymi w zakresie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego;
- 2) dofinansowywanie niektórych działań mających na celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie związanego z nadużywaniem alkoholu;
- 3) działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
 - a) podejmowanie przez GKRPA czynności zmierzających do objęcia leczeniem osób uzależnionych, przeprowadzanie rozmów i wywiadów środowiskowych w sprawach osób nadużywających alkoholu oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - b) motywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia i przyjmowanie wniosków dotyczących kierowania na obowiązkowe leczenie odwykowe,

- c) kompleksowe opracowanie dokumentacji wymaganej przy kierowaniu wniosków do Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej (przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, zlecenie do wykonania opinii przez biegłych) oraz pokrywanie kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego
- d) inicjowanie i prowadzenie działań profilaktycznych oraz czynny udział w tworzeniu GPPiRPA oraz PN,
- e) opiniowanie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży,
- f) udział w pracach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Leśna Podlaska,
- g) prowadzenie działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim,
- h) organizowanie i dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla osób zajmujących się problematyką alkoholową tj: Członków Komisji, pracowników socjalnych, pracowników oświaty
- i) zakup materiałów biurowych i sprzętów niezbędnych do realizacji zadań Komisji.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez następujące działania:

- 1) Udzielenie pomocy psychologicznej mieszkańcom Gminy Leśna Podlaska, w tym osób uzależnionych i współuzależnionych poprzez prowadzenie poradnictwa indywidualnego,
- 2) wspieranie placówek oświatowych w zakresie realizacji zadań profilaktyczno-opiekuńczo wychowawczych w świetlicach szkolnych,
- 3) współpraca w ramach lokalnej koalicji na rzecz skutecznego przeciwdziałania i rozwiązywania problemu uzależnień pomiędzy: Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komendą Policji, Punktem Konsultacyjnym, Placówkami Oświatowymi;
- 4) realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który w ramach GPPiRPA i PN realizowany będzie poprzez:
 - a) wzmocnienie działań służących zwiększeniu aktywności instytucji (PCPR, GOPS, KPP, SR) w działaniach na rzecz ochrony rodzin przed przemocą.
 - b) prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie:
 - a. procedury „Niebieska Karta”,
 - b. dostępnych zasobów instytucjonalnych i osobowych,
 - c. podnoszenie kompetencji instytucji i osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 5) wspieranie funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego, którego rolą jest:
 - a) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
 - b) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
 - c) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;

- d) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
 - e) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.
- 6) prowadzenie działań edukacyjnych promujących abstynencję w czasie ciąży;
 - 7) dofinansowanie szkoleń osób zajmujących się pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, a także działających w sferze walki z przemocą w rodzinie,
 - 8) zakup literatury fachowej, czasopism, specjalistycznych opracowań z zakresu uzależnień.

3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- 1) dofinansowanie programów o tematyce szkodliwości picia alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych, propagujących „trzeźwy styl życia” – życia bez nałogów;
- 2) wspieranie przedsięwzięć turystycznych – wyjazdów, wycieczek mających na celu promowanie zdrowego stylu życia oraz nabywania umiejętności gospodarowania wolnym czasem;
- 3) udział w kampaniach profilaktycznych;
- 4) propagowanie wśród dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia, spędzania wolnego czasu poprzez uczestnictwo w programach zajęć profilaktycznych, a także zajęć edukacyjno-rozwojowych – organizowanych przez placówki oświatowe, instytucje, organizacje;
- 5) propagowanie i wspieranie trzeźwych obyczajów w ramach tworzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych poprzez dofinansowanie dodatkowych zajęć profilaktyczno – kulturalno – artystycznych, edukacyjno - rozwojowych dziecka w tym zakupów niezbędnych materiałów, pomocy i nagród oraz wyjazdów i wycieczek mających na celu promowanie zdrowego stylu życia w szczególności dla dzieci i młodzieży m.in. z rodzin ubogich oraz patologicznych, uczących nieagresywnego rozwiązywania konfliktów oraz budowania zdrowych wolnych od nałogów relacji między uczestnikami wyjazdów oraz umożliwiających rozwijanie własnych zainteresowań i hobby;
- 6) organizowanie i wspieranie przeglądów twórczości, festynów i innych imprez o charakterze profilaktycznym, promujących zdrowy styl życia;
- 7) dofinansowanie i organizacja zajęć profilaktycznych dla dzieci, promujących zdrowy styl życia wspólnie z Gminną Biblioteką Publiczną (np.: czytanie terapeutyczne, lektura w profilaktyce uzależnień, zajęcia relaksacyjne z książką, warsztaty pisarskie);
- 8) organizacja i wsparcie finansowe półkolonii i kolonii letnich, zimowych, czy wakacyjnych form wyjazdowych dla dzieci i młodzieży w szczególności z rodzin dysfunkcyjnych (współpraca z klubami sportowymi, organizacjami pozarządowymi);
- 9) edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej i narkomanii:
 - a) wdrażanie, uczestnictwo w lokalnych, regionalnych, ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i

- rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy domowej,
- b) dofinansowanie uczestnictwa w konferencjach, szkoleniach, kursach specjalistycznych grup zawodowych pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - c) zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji,
 - d) przygotowanie, zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych dotyczących problematyki alkoholowej i narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy domowej,
 - e) wspieranie lokalnych koalicji na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, przeciwdziałania przemocy domowej, a także porozumień z innymi samorządami lokalnymi,
 - f) monitoring i ocena aktualnego stanu problemów alkoholowych i narkomanii, zasobów i efektów,
 - g) podejmowanych działań poprzez prowadzenie badań, sondaży, lokalnych diagnoz oraz prezentacja i publikowanie badań w środowisku lokalnym,
 - h) działalność na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i bezpieczeństwa w miejscach publicznych,
 - i) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych,
 - j) opracowywanie i publikowanie badań w środowisku lokalnym.
- 10) finansowanie animatorów prowadzących szeroko dostępne działania sportowe i edukacyjno – profilaktyczne na obiektach sportowych związanych z promowaniem trzeźwego, wolnego od uzależnień stylu życia.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii poprzez następujące działania:

- 1) wspieranie działalności stowarzyszeń abstynenckich oraz zajmujących się profilaktyką uzależnień;
- 2) wspieranie programów innych instytucji, stowarzyszeń, inicjatyw i działań związanych z:
 - a) promocją aktywnych form spędzania wolnego czasu,
 - b) profilaktyką i pracą z grupami ryzyka,
 - c) przeciwdziałaniem uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie,
 - d) rehabilitacją osób uzależnionych i ich rodzin,
 - e) działaniami w zakresie pomocy socjalno-bytowej na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin.
- 3) współfinansowanie imprez, akcji i przedsięwzięć o charakterze kulturalno – rekreacyjnym, których celem jest propagowanie idei trzeźwości oraz zdrowego stylu życia w społeczności lokalnej;
- 4) współpraca z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innymi instytucjami i podmiotami,
- 5) zakup literatury fachowej z zakresu uzależnień.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i art. 15 ustawy oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

- 1) prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod względem przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości przez Policję oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pod kątem prawidłowego oznakowania i informowania o szkodliwości napojów alkoholowych a także sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- 2) kontrolę realizacji uchwały Rady Gminy określającej zasady usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych,
- 3) podejmowanie działań zmierzających do wszczęcia postępowania w związku z naruszeniem art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, poprzez interwencji i wystąpienia jako oskarżyciel publiczny.

§ 4

IV. Formy działań profilaktycznych.

1. Placówki oświatowe działające na terenie gminy Leśna Podlaska realizują obligatoryjnie zadania prewencyjne dotyczące zapobieganiu problemom społecznym w oparciu o tzw. szkolne programy profilaktyki, co jest wymogiem Ustawy o systemie oświaty.
2. Cele i działania szkolnych programów profilaktyki finansowanych na podstawie GPPiRPA oraz PN powinny koncentrować się na następujących zagadnieniach:
 - a) eliminowanie lub redukovanie wśród uczniów zachowań ryzykownych związanych ze spożywaniem alkoholu oraz używaniem substancji psychoaktywnych, a także przemocy;
 - b) rozwijanie postaw prozdrowotnych;
 - c) promowanie pozytywnych wzorów osobowościowych;
 - d) prowadzenia doskonalenia nauczycieli i pedagogów związanego z wdrażaniem nowoczesnych i adekwatnych do potrzeb technologii profilaktycznych;
3. Jako formy działań profilaktycznych planowanych do prowadzenia i kontynuacji w szkołach, wymagających wsparcia merytorycznego i finansowego przez samorząd gminny /w ramach GPPiRPA oraz PN/ wskazuje się:
 - a) organizowanie zajęć opiekuńczo – wychowawczych;
 - b) organizowanie profilaktycznych, edukacyjno – rozwojowych zajęć pozalekcyjnych;
 - c) prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i uczniów przejawiających zaburzenia w zachowaniu;
 - d) szkolenia dla nauczycieli dot. zdobywania wiedzy i umiejętności rozwiązywania problemów społecznych dzieci i młodzieży szkolnej;
 - e) organizowanie otwartych imprez szkolnych i środowiskowych o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym, konkursów tematycznych, spektakli teatralnych zawierające elementy profilaktyki uzależnień;
 - f) wspieranie i prowadzenie edukacji szkolnej, przedszkolnej, publicznej w zakresie profilaktyki uzależnień;
 - g) finansowanie programów oraz przedstawień profilaktycznych organizowanych dla dzieci i młodzieży na terenie miasta dostarczające uczestnikom wiedzy na tematy

uzależnień, umiejętności w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami, wzmacnianie poczucia własnej wartości, uczenie postaw asertywnych w sytuacjach namowy na działania niezgodne z normami społecznymi;

- h) wdrażanie programów profilaktyczno-interwencyjnych dla młodzieży upijającej się (działania w formie pracy terapeutycznej oraz działania korekcyjno-wychowawcze);
- i) propagowanie wśród dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia, spędzania wolnego czasu poprzez uczestnictwo w programach pozalekcyjnych zajęć profilaktycznych, w tym zajęć sportowych, a także zajęć edukacyjno-rozwojowych;
- j) organizowanie przedsięwzięć sportowych - imprez, turniejów, zawodów sportowych promujących zdrowy styl życia,
- k) podejmowanie działań o charakterze edukacyjno-informacyjnym w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej adresowane do rodziców, opiekunów, osób dorosłych (wspieranie rodziców w trudnościach wychowawczych, prowadzenie grup wsparcia, konsultacji specjalistów itp.);
- l) zakup potrzebnych materiałów biurowych, plastycznych itp. do realizacji działań i zajęć profilaktycznych w szkołach o tematyce ściśle powiązanej z problemem uzależnień, profilaktyki oraz promocji zdrowego stylu życia;
- m) zakup nagród dla uczestników konkursów i zawodów z elementami profilaktyki uzależnień;
- n) zakup specjalistycznej literatury, prasy oraz filmów edukacyjnych związanych z edukowaniem i informowaniem dzieci i młodzieży na temat szkodliwości problemów alkoholowych i narkomanii;
- o) realizacja profesjonalnych programów profilaktycznych oraz autorskich programów szkolnych i środowiskowych dla dzieci i młodzieży oraz podejmowanie w tym zakresie działań integrujących psychoprofilaktykę z aktywnością sportową.

4. Zadania ujęte w programach będą miały określone między innymi: cele programu, harmonogram i metody realizacji, uczestników i ich liczbę, miejsce i czas realizacji, a także środki i materiały niezbędne do realizacji.
5. Wymienione powyżej działania realizowane będą bezpośrednio przez placówki oświatowe. Pedagog szkolny powinien nadzorować merytoryczny zakres prowadzonych działań.

§ 5

V. Koordynator i realizatorzy.

1. Koordynatorem Programu jest Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Leśna Podlaska.
2. Realizatorami i inicjatorami zadań są: pracownicy placówek, w których będzie świadczona pomoc terapeutyczna i socjoterapeutyczna, instruktorzy i realizatorzy programów profilaktycznych, policjanci, pielęgniarki, lekarze i psycholodzy, terapeuci uzależnień, pedagodzy szkolni, nauczyciele, wychowawcy, pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi, przeszkoleni członkowie stowarzyszeń abstynenckich, Pełnomocnik Wójta ds.

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i inni.

§ 6

VI. Finansowanie programu.

1. Wymienione w Programie zadania będą realizowane przez cały rok 2022 w formie zadań ciągłych, krótkoterminowych, a także jednostkowych.
2. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Leśnej Podlaskiej na rok 2022 są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
3. Dokumentem prawnym tworzącym podstawy do prowadzenia i finansowania działań związanych z profilaktyką alkoholową i rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa z 29 lipca 2005r. o Przeciwdziałaniu Narkomanii, a także przepisy o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
4. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniu i pracach komisji oraz za udział w przeprowadzonych kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych w wysokości:
 - a) przewodniczący komisji - 150,00 zł brutto;
 - b) zastępca przewodniczącego - 150,00 zł brutto;
 - c) członkowie komisji - 100,00 zł brutto.